

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej
w sprawie **T. K.**

oskarżonego art. 158 § 2 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w
zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 30 stycznia 2015 r.,

zażaleń oskarżonego i jego obrońcy

na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2015r., sygn. III KK 237/14
o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania
na podstawie art. 426 § 2 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w M. wyrokiem z dnia 18 czerwca 2013 r. uznał T. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia przestępstwa z art. 158 § 2 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i za to wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 20 stycznia 2014 r. sygn. akt XIII Ka [...], który został objęty kasacją obrońcy skazanego T.K. Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2015 r. sygn. akt III KK 237/14, Sąd Najwyższy po rozpoznaniu tej kasacji uchylił zaskarżony wyrok m. in. w stosunku do T. K. i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G., w postępowaniu odwoławczym. Po wydaniu tego orzeczenia Sąd kasacyjny postanowieniem z dnia 9 stycznia 2015 r. zastosował wobec oskarżonego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania

do dnia 9 kwietnia 2015 r. z uwagi na charakter zarzucanego oskarżonemu czynu oraz fakt jego aktualnie nieprawomocnego skazania na karę 5 lat pozbawienia wolności, wskazując że stosowanie tego środka zapobiegawczego uzasadnia konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania w kontekście grożącej oskarżonemu surowej kary. Jako podstawę normatywną tego rozstrzygnięcia przyjęto art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 2 k.p.k.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone zażaleniami oskarżonego i jego obrońcy.

Obrońca oskarżonego zarzucił orzeczeniu Sądu *meriti* :

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, który mógł mieć wpływ na treść postanowienia, polegający na uznaniu, że w niniejszym postępowaniu zachodzi podstawowa i konieczna dla dopuszczalności stosowania środka zapobiegawczego przesłanka w postaci potrzeby zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, podczas gdy uchylenie przez Sąd Najwyższy jedynie orzeczenia Sądu II instancji nakazuje przyjąć, że przesłanka ta na obecnym etapie postępowania nie zachodzi;

II. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia a to:

1. art. 538 § 2 k.p.k. polegające na niezastosowaniu wskazanego przepisu i nie uczynieniu go podstawą orzeczenia mimo tego, że jego uwzględnienie nakazywało szersze rozważenie potrzeby stosowania środka zapobiegawczego oraz uzasadnienie niecelowości zastosowania innego niż tymczasowe aresztowanie środka zapobiegawczego,

2. art. 249 § 1 k.p.k. polegające zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania mimo tego, że nie istnieje potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylenie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania

Oskarżony w wywiedzionym zażaleniu nawiązał do sformułowanego przez obrońcę zarzutu obraży art. 249 § 1 k.p.k. podkreślając nie tylko brak potrzeby stosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania na podstawie art. 258 § 2 k.p.k., ale również brak po jego stronie obawa mactwa. Niezależnie od tego skarżący podkreślił, że nie wykazano dużego prawdopodobieństwa, iż dopuścił się on zarzucanego mu przestępstwa.

W związku z tym wniósł on o zmianę zaskarżonego postanowienia i zastosowanie wobec niego dozoru policji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia oskarżonego i jego obrońcy nie zasługują na uwzględnienie. Na wstępie nie można się zgodzić ze skarżącym, że Sąd *meriti* naruszył dyspozycję art. 538 § 2 k.p.k. wobec faktu, że nie uczynił go podstawą normatywną zaskarżonego postanowienia. Warto przypomnieć, że przepis ten stanowi normę kompetencyjną, która umożliwia Sądowi Najwyższemu w postępowaniu kasacyjnym zastosować każdy środek zapobiegawczy wobec oskarżonego. Zatem, stosując tymczasowe aresztowanie po uchyleniu w trybie kasacji wyroku Sądu odwoławczego Sąd Najwyższy orzekł w ramach uprawnień wskazanych w dyspozycji art. 538 § 2 k.p.k. Na marginesie należy zaaprobować pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 20 października 2009 r. sygn. I KZP 1/09 (publ. OSNKW

2009/12/100), że dopuszczalne jest zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego, wydane na podstawie art. 538 § 2 k.p.k., które rozpoznaje równorzędny skład Sądu Najwyższego.

Natomiast odnosząc się do zarzutów obydwu skarżących trzeba zauważyć, że uzasadnienie Sądu *meriti* spełnia wymogi formalne określone w art. 251 § 3 k.p.k., w szczególności gdy chodzi o przytoczenie okoliczności wskazujących na istnienie podstawy i konieczności zastosowania wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania.

Odnosząc się do merytorycznych podstaw stosowania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego T. K. trzeba zauważyć, że obecnie po wyroku wydanym w tej sprawie przez Sąd Najwyższy, wyrok skazujący Sąd I instancji jest nieprawomocny. Wprawdzie nie zostało jeszcze sporządzone uzasadnienie wyroku Sądu kasacyjnego, a zatem nie znamy przyczyn dla których zostało uchylone orzeczenie Sądu odwoławczego, jednak rozważania dotyczące dalszego stosowania środków zapobiegawczych w tej sprawie powinniśmy odnosić do funkcjonującego w obrocie prawnym wyroku Sądu I instancji.

W związku z tym nie można się zgodzić z oskarżonym, że w sprawie nie występuje warunek dużego prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił zarzucane mu przestępstwo, bowiem warunek ten realizuje fakt nieprawomocnego skazania oskarżonego za przestępstwo z art. 158 § 2 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.. Dlatego też nie budzi wątpliwości, że przesłanka dowodowa, o której mowa w art. 249 § 1 k.p.k. jest w niniejszej sprawie spełniona.

W tym kontekście rację ma Sąd kasacyjny orzekający w trybie art. 538 § 2 k.p.k., że w sprawie niniejszej podstawą szczególną stosowania tymczasowego aresztowania jest art. 258 § 2 k.p.k., skoro nieprawomocnym wyrokiem skazano oskarżonego na karę 5 lat pozbawienia wolności. Nie można się zgodzić z obrońcą oskarżonego, że uchylenie orzeczenia jedynie do Sądu II instancji nie wskazuje aby oskarżony miał chociażby potencjalny wpływ na bieg tego postępowania. Skarżący wydaje się nie dostrzegać, że środki zapobiegawcze można stosować także w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania odwoławczego aż do prawomocnego zakończenia postępowania jurysdykcyjnego. Jednocześnie stosowanie tych środków warunkowane jest nie tylko uniemożliwieniem oskarżonemu bezprawnego wpływania na treść ewentualnych dowodów, które mogą być przeprowadzane w postępowaniu odwoławczym, ale również zapewnienie jego dyspozycyjności w stosunku do organów procesowych.

Zastosowanie art. 258 § 2 k.p.k. uzależnione jest od skazania oskarżonego na karę pozbawienia wolności nie niższą niż 3 lata, nie zaś od kary pozostałej do odbycia. Przesłanka ta ulega osłabieniu w momencie gdy przedłuża się stosowanie tymczasowego aresztowania. W związku z tym Sąd każdorazowo powinien rozstrzygnąć, czy okres jaki pozostał do odbycia kary mieści się w pojęciu grożącej oskarżonemu surowej kary w rozumieniu art. 258 § 2 k.p.k., a więc takiej która może motywować oskarżonego do podejmowania działań mających na celu utrudnianie postępowania (zob. też postanowienie SA w Krakowie z dnia 7 sierpnia 2013 r., II AKz 305/13, LEX nr 1362723).

Odnosząc te uwagi do sprawy niniejszej trzeba stwierdzić, że po uchyleniu wyroku Sądu odwoławczego przez Sąd kasacyjny do postępowania odwoławczego, skutek rozpoznania kasacji wniesionej na korzyść oskarżonego zaczął funkcjonować pośredni zakaz *reformationis in peius*, (art. 443 k.p.k.), co oznacza,

że w ponownym postępowaniu nie można w stosunku do T.K. orzec kary surowszej od 5 lat pozbawienia wolności. Jednocześnie czas stosowania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego w tej sprawie nie jest tak długi jak to sugeruje obrońca, ponieważ z aktualnego obliczenia kary wynika, że oskarżony przy zaliczeniu okresów tymczasowego aresztowania od 14 grudnia 2011 r. do 16 lutego 2012 roku oraz od 7 marca 2012 r. do 14 czerwca 2012 roku, w przypadku uprawomocnienia się tego wyroku odbywałby orzeczoną w nim karę do 22 stycznia 2017 r., a zatem pozostało mu do odbycia prawie 2 lata pozbawienia wolności. Dlatego też można zasadnie przyjąć, że wymierzona oskarżonemu kara, nawet w kontekście dotychczasowego okresu stosowania tymczasowego aresztowania, jest surowa w rozumieniu art. 258 § 2 k.p.k. W tej sytuacji za trafne należy uznać stanowisko wyrażone w zaskarżonym postanowieniu, że potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w tej sprawie uzasadniona jest grożącą oskarżonemu surową karą, która może motywować oskarżonego do bezprawnego wpływania na prawidłowy tok postępowania, gdy się nadto zważy na charakter sprawy i charakter zarzutu, który ciąży na oskarżonym. Jednocześnie Sąd Najwyższy w tym składzie akceptuje poglądy wyrażone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 marca 2006 r. sygn. akt II KK 466/04 (OSNwSK 2006/1/476) o możliwości stosowania tymczasowego aresztowania na podstawie art. 258 § 2 k.p.k., także na etapie postępowania odwoławczego w kontekście art. 5 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

W tym stanie sprawy stosowanie proponowanego przez oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci dozoru policji nie byłoby wystarczające w rozumieniu art. 257 § 1 k.p.k. Jednocześnie czas trwania tymczasowego aresztowania nie przekracza czasochłonności czynności jakie należy w tej sprawie przeprowadzić do prawidłowego zakończenia postępowania jurysdykcyjnego.

Nie ujawniły się również żadne okoliczności, które w rozumieniu art. 259 k.p.k. uzasadniałyby odstąpienie od zastosowania tymczasowego aresztowania wobec T.K..

Z tych względów zaskarżone postanowienie należało utrzymać w mocy.